

บันทึก

เรื่อง การตีความข้อบังคับของร้านสหกรณ์ (การที่จำนวนกรรมการของสหกรณ์ (ร้านสหกรณ์ทหารปืนใหญ่ลพบุรี จำกัด) ลดน้อยลงเหลือต่ำกว่าจำนวนที่ ข้อบังคับกำหนด แต่จำนวนกรรมการที่เหลืออยู่เพียงพอที่จะเป็นองค์ประชุม ได้ตามข้อบังคับ กรณีนี้จำเป็นต้องเลือกตั้งกรรมการให้ครบจำนวนตาม ข้อบังคับหรือไม่)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๑๐๙/๑๐๓๓๘ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ได้มีร้านสหกรณ์หลายแห่งหารือไปยังกรม ส่งเสริมสหกรณ์ในปัญหาเกี่ยวกับเรื่องจำนวนกรรมการตามข้อบังคับของสหกรณ์ กรมส่งเสริม สหกรณ์จึงขอหารือว่า

๑. หากข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดจำนวนกรรมการไว้แน่นอนจำนวน ๑๕ คน และกำหนดองค์ประชุมไว้ว่า ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่ง หนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด หากที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งคณะกรรมการไว้ ๑๕ คนแล้ว ต่อมาจำนวนกรรมการได้ลดลง แต่จำนวนกรรมการที่เหลืออยู่ยังเป็นองค์ประชุมได้ตามข้อบังคับ กรณีนี้สหกรณ์จำเป็นต้องเลือกตั้งซ่อมกรรมการให้ครบตามข้อบังคับหรือไม่

๒. ถ้าข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดว่า ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิกขึ้นเป็น กรรมการดำเนินการมีจำนวนอย่างน้อย ๗ คน อย่างมากไม่เกิน ๑๕ คน^๑ และกำหนดเกี่ยวกับเรื่อง การประชุมและองค์ประชุมว่า ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งแห่งจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม^๒ หากที่ประชุมใหญ่ของ

^๑ ข้อบังคับร้านสหกรณ์ศูนย์การทหารปืนใหญ่ จำกัด

ข้อ ๓๔ การเลือกคณะกรรมการดำเนินการและการดำรงตำแหน่ง ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้ง สมาชิกขึ้นเป็นกรรมการดำเนินการคณะหนึ่ง มีจำนวนอย่างน้อย ๗ คน อย่างมากไม่เกิน ๑๕ คน ให้ คณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้งในระหว่างกันเองขึ้นเป็นประธานกรรมการและเลขานุการตำแหน่งละหนึ่งคน และจะตั้งรองประธานกรรมการด้วยคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้นอกนั้นเป็นกรรมการ แล้วแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ ทราบ ผู้จัดการที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีสิทธิได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการด้วย

สำหรับผู้จัดการซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการนั้นจะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เหนือญิก และเลขานุการของสหกรณ์ไม่ได้

กรรมการดำเนินการที่เคยถูกที่ประชุมใหญ่ถอดถอนหรือผู้ที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้ออก จากตำแหน่งกรรมการดำเนินการ หรือผู้ซึ่งเข้ารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์เว้นตำแหน่งผู้จัดการจะเป็น กรรมการดำเนินการไม่ได้

^๒ ข้อ ๓๘ การประชุมและองค์ประชุม ให้คณะกรรมการดำเนินการประชุมกันตามคราวที่มี กิจธุระแต่ละจะต้องมีการประชุมเดือนละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อย

สหกรณ์ได้เลือกตั้งกรรมการไว้ ๙ คน ต่อมาออกไป ๓ คน และจำนวนกรรมการที่เหลืออยู่สามารถเป็นองค์ประชุมได้ตามข้อบังคับ กรณีนี้จะต้องเลือกตั้งซ่อมกรรมการให้ครบจำนวนตามข้อบังคับหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้คำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมสหกรณ์แล้ว) ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องจำนวนของคณะกรรมการดำเนินการนี้ ร้านสหกรณ์ทหารปืนใหญ่ลพบุรี จำกัดได้หารือไปยังนายทะเบียนสหกรณ์โดยผ่านกรมส่งเสริมสหกรณ์สรุปได้ว่า ในกรณีที่ข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดจำนวนคณะกรรมการไว้แน่นอนว่ามีจำนวน ๙ คน หรือกำหนดจำนวนกรรมการไว้ว่ามีจำนวนอย่างน้อย ๗ คน อย่างมากไม่เกิน ๑๕ คน ถ้าจำนวนกรรมการที่เหลืออยู่มีน้อยกว่า ๙ คนหรือ ๗ คนแล้วแต่กรณี สหกรณ์จะต้องเรียกให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างหรือไม่” กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่าจำนวนของคณะกรรมการดำเนินการในแต่ละปีจะมีจำนวนเท่าใดขึ้นอยู่กับมติของที่ประชุมใหญ่ในวันที่มีการเลือกตั้งกรรมการ แต่จำนวนกรรมการในขณะใดขณะหนึ่งจะต้องมีไม่น้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำ และไม่เกินจำนวนขั้นสูง ตามที่ข้อบังคับของสหกรณ์นั้นกำหนด หากคณะกรรมการดำเนินการมีจำนวนเหลือน้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำที่ข้อบังคับกำหนดแล้ว คณะกรรมการที่เหลืออยู่นั้นจะเป็นคณะกรรมการที่ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับ ไม่มีอำนาจกระทำการใด ๆ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการได้ จนกว่าที่ประชุมใหญ่วิสามัญจะได้เลือกตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างให้ถูกต้องตามข้อบังคับเสียก่อน ส่วนเรื่องจำนวนของคณะกรรมการกับเรื่ององค์ประชุมนั้นเป็นคนละเรื่องกัน“

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การที่ข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดจำนวนขั้นต่ำและขั้นสูงของคณะกรรมการดำเนินการไว้นั้นมีความหมายว่า ที่ประชุมใหญ่จะเลือกตั้งกรรมการต่ำกว่าหรือสูงกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ไม่ได้ แต่เมื่อปรากฏว่าในครั้งแรกที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งกรรมการมีจำนวนถูกต้องตามข้อบังคับแล้ว การที่ตำแหน่งกรรมการต้องว่างลงซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากที่ที่ประชุมใหญ่ดำเนินการถูกต้องแล้วนั้น จึงไม่มีผลทำให้การเลือกตั้งกรรมการดำเนินการที่ทําไปถูกต้องแล้วนั้นต้องเสียไป นอกจากนั้น คณะกรรมการดำเนินการย่อมมีอำนาจดำเนินกิจการของสหกรณ์ได้เมื่อมีจำนวนครบองค์ประชุมตามข้อบังคับตั้งนั้น ถ้าคณะกรรมการดำเนินการที่เหลืออยู่ยังมีจำนวนครบองค์ประชุม (โดยถือ

ให้ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการหรือเลขานุการ นัดเรียกประชุมคณะกรรมการดำเนินการได้ และต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ทราบด้วยทุกครั้ง

ให้การประชุมคณะกรรมการดำเนินการต้องมีกรรมการดำเนินการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งแห่งจำนวนกรรมการดำเนินการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

“หนังสือจังหวัดลพบุรี ที่ ลพ ๐๐๑๑/๑๙๖๓๖ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๓๐

“บันทึกกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๙/๒๐๗๔๕ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ และบันทึกกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๙/๑๕๔๔ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

องค์ประชุมตามเกณฑ์ของจำนวนกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งไว้ในครั้งแรก) แล้ว คณะกรรมการดังกล่าวก็ยังคงมีอำนาจดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อเลือกตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง เว้นแต่จำนวนกรรมการที่เหลืออยู่นั้นจะมีจำนวนไม่ครบ องค์ประชุม จึงจำเป็นต้องมีการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างต่อไป สำหรับเรื่องจำนวนกรรมการนั้นตามมาตรา ๒๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ มิได้กำหนดจำนวนไว้ จำนวนกรรมการที่แท้จริงจึงยังไม่เกิด จนกว่าเมื่อใดที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งกรรมการขึ้นแล้ว จำนวนกรรมการที่แท้จริงจึงจะเกิดขึ้น และเป็นตัวกำหนดองค์ประชุมของคณะกรรมการต่อไป ส่วนจำนวนกรรมการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนั้นไม่ใช่สาระสำคัญ คงมีผลสำหรับการเลือกตั้งคณะกรรมการในครั้งแรกเท่านั้น และกรณีที่มีการกำหนดจำนวนกรรมการไว้แน่นอนตายตัวนี้ก็ไม่อาจกระทำได้ เพราะจะเป็นการฝ่าฝืนมติที่ประชุมใหญ่^๖ เนื่องจากกรมส่งเสริมสหกรณ์และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเห็นขัดแย้งกันในปัญหาดังกล่าว กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้หารือมายังคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมส่งเสริมสหกรณ์ประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีความเห็นว่า เรื่องจำนวนกรรมการซึ่งประกอบขึ้นเป็น “คณะกรรมการ” กับจำนวนกรรมการซึ่งจะเป็น “องค์ประชุม” ของคณะกรรมการที่จะประชุมเพื่อดำเนินกิจการของสหกรณ์นั้น ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ มาตรา ๒๔^๗ มิได้กำหนดรายละเอียดไว้เพียงแต่กำหนดหลักการไว้กว้าง ๆ ว่า ให้มีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์คณะหนึ่งโดยที่ประชุมใหญ่เลือกจากสมาชิก แต่ไม่ได้ระบุว่าคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องมีจำนวนเท่าใด และในพระราชบัญญัติสหกรณ์นี้ก็ไม่พบบทบัญญัติในมาตราใดที่กำหนดเกี่ยวกับเรื่องการประชุมและองค์ประชุมของคณะกรรมการไว้มีแต่บทบัญญัติมาตรา ๑๔ (๙)^๘ ที่กำหนดให้ข้อบังคับของสหกรณ์ต้องมีรายการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการ ดังนั้น การพิจารณาเกี่ยวกับรายละเอียดในเรื่องของคณะกรรมการดำเนินการจึงต้องพิจารณาตามข้อบังคับของสหกรณ์แต่ละแห่งไป

สำหรับปัญหาประการแรกที่กรมส่งเสริมสหกรณ์หารือมาว่า กรณีที่ข้อบังคับของ

^๕มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จำกัดคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้แทนสหกรณ์จำกัด ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน หรือผู้จัดการ ทำการแทนก็ได้

^๖บันทึกสำนักงานทะเบียนสหกรณ์ ที่ กษ๐๒๑๕/๔๙๐๙๘ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๐ และบันทึกงานนิติกร สำนักงานเลขาธิการกรม ที่ กษ๑๑๐๑/๑๙๘ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๑

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

^๘มาตรา ๑๔ ข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๙) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการ

๑.ล๑

๑.ล๑

สหกรณ์กำหนดองค์คณะของกรรมการดำเนินการไว้ตายตัว และได้มีการเลือกตั้งกรรมการครบตามจำนวนที่ข้อบังคับกำหนดแล้ว หากต่อมาจำนวนกรรมการได้ลดน้อยลง แต่จำนวนกรรมการที่เหลืออยู่นั้นเพียงพอที่จะเป็นองค์ประชุมได้แล้ว กรณีเช่นนี้สหกรณ์จำเป็นต้องเลือกตั้งซ่อมกรรมการให้ครบตามจำนวนที่ข้อบังคับกำหนด หรือไม่ นั้น เนื่องจากในปัญหานี้กรมส่งเสริมสหกรณ์และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังมิได้พิจารณากันมาก่อน กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ขอถอนข้อหารือในปัญหาประการแรกนี้เพื่อนำไปหารือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก่อน หากไม่ได้ข้อยุติก็จะได้นำมาหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป^๔

ดังนั้น ปัญหาที่กรมส่งเสริมสหกรณ์หารือมานี้จึงคงเหลือเพียงปัญหาที่สอง คือ กรณีที่สหกรณ์กำหนดจำนวนขั้นต่ำและขั้นสูงของคณะกรรมการดำเนินการไว้ และได้มีการเลือกตั้งกรรมการถูกต้องตามจำนวนที่ข้อบังคับกำหนดแล้ว ต่อมาจำนวนกรรมการได้ลดน้อยลง แต่จำนวนกรรมการที่เหลืออยู่นั้นเพียงพอที่จะเป็นองค์ประชุมได้แล้ว กรณีนี้สหกรณ์จำเป็นต้องเลือกตั้งซ่อมกรรมการให้ครบจำนวนตามที่ข้อบังคับกำหนดหรือไม่ กรณีดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่ข้อบังคับของร้านสหกรณ์ทหารปืนใหญ่ลพบุรี จำกัด กำหนดจำนวนคณะกรรมการดำเนินการไว้ว่ามีจำนวนอย่างน้อย ๗ คน อย่างมากไม่เกิน ๑๕ คน ซึ่งการที่ข้อบังคับดังกล่าวกำหนดจำนวนกรรมการไว้เช่นนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าบรรดาสมาชิกของสหกรณ์นั้นประสงค์จะให้คณะกรรมการที่ดำเนินกิจการของสหกรณ์ต้องมีจำนวนตามที่กำหนดไว้ เมื่อใดที่จำนวนกรรมการลดน้อยลงกว่าที่กำหนด เมื่อนั้นเองที่การดำเนินการของสหกรณ์จะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิก จำต้องดำเนินการให้มีการเลือกตั้งซ่อมกรรมการเพื่อให้มีจำนวนครบตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนั้นต่อไป สำหรับข้อเท็จจริงในประเด็นนี้ปรากฏว่าเป็นกรณีที่ข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดจำนวนกรรมการไว้ว่า “มีจำนวนอย่างน้อย ๗ คน อย่างมากไม่เกิน ๑๕ คน” เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งกรรมการไว้ ๙ คน ถูกต้องตามข้อบังคับแล้ว ต่อมากรรมการออกไป ๓ คน คงเหลือกรรมการเพียง ๖ คนทำให้จำนวนกรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำที่ข้อบังคับกำหนดไว้เมื่อปรากฏว่าจำนวนคณะกรรมการดำเนินการไม่เป็นไปตามข้อบังคับแล้ว สหกรณ์ก็จำต้องดำเนินการเลือกตั้งซ่อมกรรมการเพิ่มขึ้น อย่างน้อยที่สุดให้ได้เท่ากับจำนวนขั้นต่ำตามที่ข้อบังคับกำหนด

อย่างไรก็ดี จากคำชี้แจงของผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ปรากฏว่า เหตุที่หารือปัญหานี้มาก็เนื่องจากในทางปฏิบัติเกิดปัญหาว่า หากจำนวนของคณะกรรมการดำเนินการลดลงเหลือน้อยกว่าจำนวนที่ข้อบังคับกำหนดไว้แล้ว กรณีนี้คณะกรรมการดังกล่าวจะสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้หรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหานี้แล้ว เห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการที่คงเหลืออยู่นั้นจะมีอำนาจดำเนินการใดๆ ต่อไปได้หรือไม่ เพียงใด ย่อมต้องพิจารณาจากข้อบังคับของสหกรณ์แต่ละแห่งไป สำหรับกรณีที่หารือมานี้ปรากฏว่าเป็นปัญหาของร้านสหกรณ์ทหารปืนใหญ่ลพบุรี จำกัด ซึ่งข้อ

^๔หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๙/๑๒๖๓๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

๓๗^{๑๐} กำหนดให้ “กรรมการดำเนินการที่มีตัวอยู่ประชุมดำเนินการได้จนกว่าจะมีการประชุมใหญ่ ซึ่งจะได้มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนในตำแหน่งที่ว่าง” อันเป็นการแสดงเจตนารมณ์ว่า กรณีเช่นนี้กรรมการดำเนินการที่เหลือสามารถดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องมีการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อให้มีการเลือกตั้งซ่อม เพียงแต่มีข้อยกเว้นไว้ว่า “แต่ถ้าในเวลาใดจำนวน กรรมการดำเนินการลดลงเหลือน้อยกว่าจำนวนอันจำเป็นที่จะเป็นองค์ประชุม กรรมการดำเนินการที่มีตัวอยู่จะประชุมดำเนินการใด ๆ ไม่ได้ นอกจากจะต้องมีการนัดเรียกให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญขึ้นโดยเร็วเพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการขึ้นแทนที่ว่างนั้น” ดังนั้น โดยสรุปแล้ว จากปัญหาและข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) จึงมีความเห็นว่า เมื่อคณะกรรมการดำเนินการมีจำนวนเหลืออยู่น้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับแล้ว จะต้องมีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างส่วนการเลือกตั้ง ดังกล่าวจะต้องจัดให้มีขึ้นเมื่อใดนั้น ขึ้นอยู่กับข้อบังคับของสหกรณ์แต่ละแห่งไป ซึ่งตาม ข้อเท็จจริงที่หารือมานี้แม้คณะกรรมการดำเนินการจะมีเหลือเพียง ๖ คน ซึ่งต่ำกว่าจำนวนขั้นต่ำที่ ข้อบังคับกำหนดไว้ก็ตาม แต่ข้อบังคับตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ จนกว่าจะมีการประชุมใหญ่ก็ จะต้องมีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนตำแหน่งที่ว่างต่อไป หรือจนกว่ากรรมการจะ เหลืออยู่น้อยกว่าจำนวนอันจะเป็นองค์ประชุม (โดยถือเอาจำนวนองค์ประชุมจำนวนกรรมการที่ ได้เลือกตั้งไว้ในครั้งแรก) ถ้าจะดำเนินกิจการต่อไปก็จะต้องมีการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อ เลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนตำแหน่งที่ว่างเสียก่อน ซึ่งมีผลเท่ากับว่าจะต้องมีการเลือกตั้ง อย่างช้าที่สุดเมื่อมีการประชุมใหญ่นั้นเอง

อนึ่ง ปัญหาในประเด็นที่สองนี้เทียบเคียงได้กับคำพิพากษากฎีกาที่ ๘๔๐/๒๕๒๓ ที่พิพากษาโดยสรุปว่า “ข้อบังคับของสหกรณ์ (สหกรณ์การปศุสัตว์เชียงใหม่ จำกัด) ข้อ ๓๖ กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการมีจำนวนอย่างน้อย ๗ คน อย่างมากไม่เกิน ๑๕ คน ใน ระยะแรกที่ประชุมใหญ่แต่งตั้งกรรมการดำเนินการ ๑๐ คน ต่อมาลาออก ๑ คน ถูกให้ออก ๑ คน

^{๑๐} ข้อบังคับร้านสหกรณ์ศูนย์การทหารปืนใหญ่ จำกัด

ข้อ ๓๗ ตำแหน่งว่างก่อนถึงคราวออกตามวาระ ถ้าตำแหน่งกรรมการดำเนินการว่างลงก่อน ถึงคราวออกตามวาระ ให้กรรมการดำเนินการที่มีตัวอยู่ประชุมดำเนินการได้จนกว่าจะมีการประชุมใหญ่ ซึ่งจะได้มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนในตำแหน่งที่ว่าง แต่ถ้าในเวลาใดจำนวนกรรมการดำเนินการลดลง เหลือน้อยกว่าจำนวนอันจำเป็นที่จะเป็นองค์ประชุมกรรมการดำเนินการที่มีตัวอยู่จะประชุมดำเนินการใด ๆ ไม่ได้ นอกจากจะต้องนัดเรียกให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญขึ้นโดยเร็วเพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการขึ้นแทนที่ ว่างนั้น

กรรมการดำเนินการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งขึ้นแทนในตำแหน่งที่ว่างให้อยู่ในตำแหน่งได้ เพียงเท่ากำหนดเวลาที่ผู้ซึ่งตนแทนนั้นชอบที่จะอยู่ได้

ในกรณีที่ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการหรือเลขานุการว่างลงจนเป็นเหตุให้การลง ลายมือชื่อแทนสหกรณ์กระทำมิได้ และให้คณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้งในระหว่างกันเองขึ้นดำรงตำแหน่งที่ ว่างนั้นได้ และให้ประธานในที่ประชุมและกรรมการดำเนินการอีกคนหนึ่งเข้าประชุมคราวนั้นเป็นผู้ลงนามใน ประกาศแจ้งเรื่องการเลือกตั้งดังกล่าวให้สมาชิกทราบ ณ สำนักงานของสหกรณ์และให้แจ้งที่ประชุมใหญ่ครั้ง ต่อไปทราบด้วย

เหลือกรรมการดำเนินการ ๘ คน เช่นนี้ กรรมการดำเนินการที่เหลืออยู่ยังประชุมดำเนินการต่อไปได้ เพราะชอบด้วยข้อ ๓๖ และข้อ ๓๘ ซึ่งกำหนดไว้ว่า แม้ตำแหน่งว่างลงบ้างกรรมการดำเนินการที่มีอยู่อาจดำเนินการได้”

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์
(นายอมร จันทรมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๓๒